

Kranjsko.

Iz Ljubljane, dne 12. julija. Socialni odsek Ljubljanskega učiteljskega društva je priredil ob sklepu šol. leta, dne 8. t. m., pri Čišnovarju na Dolenjski cesti poslovilni večer, ki se ga je udeležilo častno število ljublj. učiteljev in učiteljic. Med nami je bilo tudi par tovarišic iz okolice. Zabavali smo se neprisiljeno in prijetno in v zvezi s slovo drug od drugega za čas počitnic, ko zapusti marsikdo izmed nas mestno ozidje in se preseli na kmete, da si v čistem zraku nabere moči za prihodnje šol. leto.

Ljubljanskemu učiteljskemu, ki ostane čez počitnice v Ljubljani, naznanjamo, da je shajališče vsake nedelje popoldne v gostilni pri Jurju na Dolenjski cesti. Ako se pomenimo za kak drug izlet, priobčimo to pravočasno v „Učit. Tov.“ Socialni odsek.

Litijsko učiteljsko društvo ima svoj občni zbor, dne 28. julija t. l. v šoli v Liti ob pol 11. uri dopoldne.

- Dnevni red:
1. Navadne točke občnega zbora.
 2. Volitev delegatov za zborovanje „Zaveze“ v Mariboru.
 3. Razna posvetovanja in slučajnosti.
- Na mnogobrojno udeležbo vabi
odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo 4. dne julija v Celju pri piči udeležbi. Svojo odsotnost je opravičilo več tovarišev.

V pozdravnem govoru se je predsednik tov. L. Černej v primernih besedah spominjal 40 letnice šolskega zakona. Izrek je tudi zahvalno vrlomu bivšemu zastopniku učiteljskega v celjskem okraju nekemu svetov. tov. Arminu Gradišniku. Z njim je učiteljsko tega okraja izgubilo v pravem pomenu besede zastopnika svojih interesov.

Prečital je več od zadnjega zborovanja došlih dopisov ter omenil, da je odposlal prošnjo glede 50% prispevka države k šolskim stroškom.

Delegatom za glavno skupščino „Zaveze“ v Mariboru so bili izvoljeni sledeči tovariši, oziroma tovarišice: Fran Brinar, Josip Čulek, Armin Gradišnik, Karel Kveder, Fran Pristovšek, Rajko Vrečar, gđ. Ter. Kordiš in ga. Ida Wudler; namestnikom pa ga. Dora Pristovšek in tov. Wudler. Izvolitev „Bundovih“ delegatov se je prepusila društvenemu odboru.

Prihodnje zborovanje skliče odbor v mesecu novembru, po potrebi tudi prej.

Med zborovanjem so cenjene tovarišice, zlasti ga. Brinarjeva, razpečale mnogo Ciril-Metodovih oglednice in narodnih kolkov.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je potoletlo dne 17. junija v Sv. Barbaro v Halozah.

Ko smo se po krásni vožnji čez vinorodni Okči bližali svojemu cilju, so nas pozdravljale plapolajoče zastave z barbarskih streh, in preprost slavalok „Dobro došli“, ves okrašen z zelenim bršljanom je govoril o iskreni želji barbarskega učiteljskega, da nam priredi kar največ razvedrila.

Hvala mu!
Zal — sešlo se nas je le 18 udov, ker je bilo slabo vreme. K društvu so ta dan pristopili še 4 redni udi in 3 barbarski domačini kot podporni. Bog jih živi!

Pred obedom smo si ogledali košarstvo, kjer so se oglasile za poučni tečaj v tej spretosti še 4 tovarišice, tako da bo prihodnje leto omogočen Trajal bo en teden.

Impozantni Borl v svoji divni leži nam je klical zadnje pozdrave v slovo in njega valjivim glasom je sledil voz, ki je stresel izletnike v pesek...

Dne 1. julija je bilo zborovanje v ptujski okoliški šoli. 36 udov; 13 tovarišic in 26 tovarišev se nas je sešlo. 6 udov pa je opravičilo svojo odsotnost. Gosti so bili iz Celja in Ormoža. Kaj pa drugi udje?

Število udov narašča: veselo znamenje stanovske zavednosti! Le tako naprej: vsi pod zastavo skupnih ciljev!

Za spomenik pok. tov. Vauda, je dovolilo društvo iz blagajnice 10 K, ki se odposljejo po možnosti hitro.

Društvo je poverilo tov. predsednika, da stavi pri okrajni učiteljski konferenci predlog o regulaciji učiteljskih plač.

Za „Zavezino“ glavno zborovanje v Mariboru, ki bo 15. in 16. avgusta, smo volili 5 delegatov; ti so tovariši: Pesek, Strelec, Ogorelec, Žunkovič in tovarišica Meškova; namestnika pa sta tov. Čeh Ivan in tovarišica Duller Mara.

Tov. Pesek in Klemenčič sta bila voljena „Zavezinim“ delegatom.

K „Zvezi narodnih društev v Celju“ grede kot delegati tov. Pesek, Klemenčič in Rozband, kot namestnika tov. Luknar in Serona.

Društvo misli, naj bi uvedli knjigo „Deutsches Sprachbuch für nichtdeutsche Volksschule von Dr. Karl Tumilz.“ — 1. Teil. — za poizkušnjo le na okoliški šoli v III. raz., kjer naj bi prakticali 3 leta in potem poročali o uspehih.

Pri svojem predavanju o kmetijskem pok. je poudarjal tov. Ogorelec, da je pri strokovni izobrazbi neobhodno potrebna ločitev dece po spolu: drugačna je naloga gospodar-

jeva, drugačna gospodinjina. Za podlago svojega referata je imel te-le točke:

1. Deluje se naj na odpravo generelnega oproščenja.
2. Prirejajo se naj tečaji za učiteljice v izveščanje v gospodinjstvu.
3. Višji razred v večrazrednicah se naj loči po spolu.
4. Dekliški oddelki tega višjega razreda naj poučuje v vseh predmetih literarna učiteljica, ki se je prej izveščala v gospodinjstvu.

Društvo pa je dostavilo 5. točko:

5. Učiteljsko društvo za ptujski okraj želi, da se zagotovi ljudskošolskemu učiteljskemu visokošolska izobrazba.

Društvo smatra, da ima odlok o vročinskih počitnicah zopet svojo veljavo, ker so preložili počitnice na september in oktober: tudi so nam podaljšali letošnje šolsko leto na 12. mesecev.

Kozjansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 7. junija t. l. v prijaznem kraju St. Petru pod Sv. Gorami. Vkljub slabemu vremenu se je zbralo nad 20 tovarišic in tovarišev. Pogrešalo se je nekatere bližnje kolege.

Zborovanje se je pričelo ob 10. predpoldne v šol. prostoru. Tov. predsednik Pulko pozdravi navzoče med temi tudi goste: go. Pulko in go. Viher iz Dobjega; go. Pečnik iz Buč in gđ. Moric iz St. Petra. Nato je bila hospitacija v I. razredu, kjer nam je tovariš Volavšek pokazal, da se da po Lasterjevi metodi doseči velike uspehe. Ponavljal je z učenci tudi snov iz nazornega nauka „letni časi“. Hospitacija je v splošno zadovoljnost dobro izpadla.

Predsednik se spominja tudi 40 letnice obstanka drž. šol. zakona.

Tovariš Učar je razpravljal o temi „Šola in kmetijsko vprašanje“ in stavi predloge, ki so bili soglasno sprejeti:

1. Učiteljsko kozjanskega okraja, zbrano na svojem zborovanju v St. Petru pod Sv. Gorami dne 7. julija t. l., se izreka za to, naj bi se šole na kmetih preustrojile v tem smislu, v koliko, da se v 7. in 8. letu uvede pouk v kmetijstvu, ki naj bi služil kmetijskemu in delavskemu stanu v korist.
2. Izreka se za osemletno šolsko obveznost v smislu § 21. drž. šol. zak.
3. Država naj bi prevzela šolo, če že ne popolnoma, vsaj deloma v svojo oskrbo. Prišpevala naj bi 50% za šolo.
4. Na učiteljskih naj bi se poučevalo več v kmetijstvu in ne samo teoretiško, temveč več praktično. V ta namen naj bi se učiteljska razširila v 5 letnikov.

V debato glede tega vprašanja so posegli tov. Moric in Gostinčar, ki se zavzemata za nerazdeljen pouk, ki naj bi se uvedel na nekaterih šolah skozi dve leti.

Tovariš Krajnik je za to, da se v zadnjih dveh letih poučuje več prirodnoznanstva.

Ta predlog je utemeljeval tov. Pulko s tem, naj bi se otroci izven šol dobe poučevali v kmetijstvu in naj bi država, oz. dežela dala podporo nadarjenim kmetijskim sinovom, da bodo imeli priliko, se na kmetijskih šolah popolniti v kmetijstvu.

Na to opozarja navzoče na zbiranje tujih krajevnih imen, ki naj bi se poslala „Slovenski Matici“.

Kar se tiče nabave novih šol. zvezkov, se pogovore šol. voditelji med seboj in izrečeje svoje mnenje.

Pobirati se je začelo za nagrobni spomenik pokojnemu tovarišu Hočevarju.

Na novo so pristopili k društvu tov. Pulko Ivana — Dobje, Podlesnik Františka — Dobje, Zolgar Roza — St. Peter, Jerin Vojteh — Podbetrtek.

Kot delegat h glavnemu zborovanju „Zaveze“ je izvoljen tov. Pulko in k „Lehrerbundu“ tov. Bračič.

Prihodnje zborovanje bo dne 19. novembra v Kozjem.

Srednješolski vestnik.

**** Na ljubljanski realki** je napravilo letos zrelostni izpit 15 Slovencev, med temi 2 z odliko.

**** Na mestni višji realki v Idriji** je bilo konec minolega šolskega leta v pripravljalnem razredu in v 7 realnih razredih 259 učencev; od teh 108 iz Idrije, 20 iz idrijske okolice, 73 s Koroškega, 53 s Primorskega, 1 s Koroškega, 3 s Štajerskega in 1 s Češkega. Po jeziku 254 Slovencev, 3 Nemci, 1 Hrvat in 1 Čeh.

**** Novomeška gimnazija** ima za 227 slovenskih in 6 nemških dijakov nemški Jahresbericht. Odliko ima 71 dijakov, za višji razred je sposobnih 151 dijakov.

**** Na gimnaziji v Kranju** je bilo ob ravnokar končanem šolskem letu, kakor poroča nepotrebnim nemški Jahresbericht, 309 dijakov, od teh 305 Slovencev, 3 Nemci, 1 Čeh. Odlikanih je 47, poleg teh je dovršilo šolsko leto 213 dijakov, nesposobnih za višji razred je bilo 27 dijakov, ponavljalni izpit ima 21 dijakov, klasificiran na 1 dijak.

**** Škole šolskega leta na mariborski gimnaziji.** Zavod je obiskovalo v pretečenem letu 492 učencev, 295 Slovencev in 197 Nemcev; iz Maribora je bilo 70, iz ostale Spodnje Štajerske 341 učencev. Maturantov je 42.

**** Sprejemni izpiti.** Na ženskem učiteljskem v Gorici se je vpisalo 105 Slovencev, od katerih je sprejetih 42, a 63 je zavrženih. Italijank se je prijavilo 65, izmed katerih je sprejetih 42, a 23 zavrženih. Na gimnaziji v Gorici je napravilo izmed 83 kandidatov 74 sprejemni izpit, na realki pa od 48 kandidatov 43.

**** Na celovški gimnaziji** je izmed 32 maturantov bilo 7 Slovencev. Vsi so izdelali 2 z odliko. — Na cel. gimnaziji je bilo to šolsko leto izmed 480 učencev le 81 Slovencev!

Književnost in umetnost.

Zvonček objavlja v 7. letošnji številki to-le bogate vsebine: 1. Tilka. J. o. s. V. a. n. d. o. t. Pesem. — 2. Kaj nam je pripovedoval naš dedek. A. Pesek. Povest. — 4. Ivko in Saša. Dušana. Povest s podobo. — 4. Navadni tulenci. L. O. Poučni spis s podobo. — 5. Demovinska ljubezen. Marija. Povest. — 6. Cesarjeva 60 letnica v Komendi. P. P. Poučni spis z dvema podobama. — 7. Trije kosci. Bogumil Gorenjko. Pesem. — 8. Na polju. Bogumil Gorenjko. Pesem. — 9. O treh bratih. Fran. Košir. Narodna pripovedka. — 10. Vrtljak v gozdu. Ivo Trošt. Povest. — 11. Sirota. V. S. Pesem. — 12. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. Fr. Rojce. — Živali in alkohol. — Kaj se zgodi z mrtvimi ribami? — Velikanski plug. — Prva znamenja! — Razna zdravila zoper kašelj. — Nekoliko o prebivalstvu zemlje. — Rešitev. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. I. del. Od Poblina do Prešerna. Spisal Ivan Grafenauer. Ljubljana 1909. Založila katoliška Bukvarna. Cena 2 K. — To lepo, strogo objektivno pisano delo najtopleje priporočamo, želeč obenem, naj pride kmalu nadaljevanje.

Slovenska visoka šola v Ljubljani. Napisal Mirko Černi. Visokošolec. Cena 80 v. Izdal in založil „Vseučiliški odsek dunajskega dijaštva.“ Vseučiliški odsek druga izdaja po interpelaciji poslanca Iv. Hribarja in tovarišev v državnem zboru 4. junija 1909. Brošura se naroča z naslovom: Mirko Černi, mediciner, Hrušica 57, Jesenice. Dobiva se tudi po vseh slovenskih knjigarnah. Po pošti stane 33 v.

Izvestje deške meščanske šole v Postojni o šolskem letu 1908/9. — Izdal ravnatelj Josip Brinar. — Tiskal Maks Seber v Postojni. — Na prvem mestu je opis novega poslopja meščanske šole. — Konec šolskega leta je bilo v I., II. in III. razredu 70 učencev. Po narodnosti so bili vsi Slovenci.

Koncert v prid učit. konviku v Kranju. Svoj čas smo bili vajeni, da so se koncerti v prid učit. konviku prirejali v Ljubljani s sodelovanjem vsega petju večšega učiteljskega, češ, le na tak način zamore učiteljsvo pokazati, kaj zna.

Zadnja leta se je stvar izpremenila. Dolgo že nismo čuli o kakem takem velikem koncertu v Ljubljani. Znano nam je tudi, zakaj!

S tem večjim uspehom pa se prirejajo koncerti v posameznih šolskih okrajih in to zlasti tam, kjer se sicer nevaležnega dela poprime glasbeno izobražen učitelj in kjer mu priskočijo na pomoč še peveci-domačini.

Tov. Vilko Rus v Kranju je, rekel bi s popolno pravico, novi učitelj sedaj na Kranjskem, ki kot pevovodja nadkrijuje s svojim glasbeno izobrazbo in metodičnim poučevanjem svoje tovariše. V prvi vrsti je njemu pripisovati nedosežen uspeh koncerta, ki se je priredil v prid učiteljskemu konviku v Kranju.

Vzpored je obsegal vseskozi le glasbeno polnovredne točke. Tov. Rus se je v nasprotju z večino drugih pevovodij poprijel moderne glasbe, za kar mu gre še prav posebno priznanje.

Pevski zbor je zvenel pod njegovo roko kakor instrument, plemenit in uglasen natančno, kakor gosli umetnika. Čudil sem se temu in se čudim celo sedaj, po „Slarčevi“ 25 letnici.

V Kranju se je osnoval pred nedavnim časom ml. orkester „Sloga“. Če je med seboj osebno tudi tako „složen“, kakor glede harmoničnega igranja, zasluži ime „Sloga“, tedaj mu želimo dolgo življenje in tako lepih uspehov, kakor jih je že tu s svojo „Predigro k operi Rigoletto“. Komad je kaj težak, vendar nas je popolnoma njega produkcija zadovoljila. Spremljal je tudi zadnjo točko „Zbor kmetovalcev“ iz „Prodane neveste“ jako točno in z razumevanjem. Zlasti nam je pohvalno omeniti g. Sajovica kot steber orkestra. On je rahločuten in inteligenčen goslač. Pokazal je to tudi v dveh solo-točkah „Wienawsky Legend“ in za gosli umetno postavljenem „Kronungsmarschu“ iz „Propheta“. Obakrat je bila pri klavirju gospa Pirnatova. G. Sajovic obeta postati odličan umetnik. Želimo mu železne vztrajnosti in samozatajevanja, zakaj ravno pot goslačev-umetnikov je posuta s trnjem.

Mešan zbor (okrog 60 pevk in pevcev) je začel Foersterjevo „Ljubici“. Pela se je lepo, a žal, s premalim navdušenjem in ognjem. Zdi se mi, da se je pevec držal tudi nekoliko

„Lampenfieber“. Pa to nič ne stori. Zbor je to popravil v najpopolnejši meri z „Zaman pod oknom“.

Ker sem kot pisec tehle naglih vrst sam nekoliko interesiran pri tej točki, zato se mi pero ustavlja. Za svojo osebo izjavljam tovarišu Rusu in pevce najiskrenejšo zahvalo za skladbo. Priznavam jo šele sedaj, ko sem jo slišal; in poslušal sem jo, kakor poslušal ljubeč oče svojega otroka, s srečo in ponosom. Je-li to dosti kritike?

Mešan zbor je podal tudi odlomek iz „Prodane neveste“ s solom Marinke in Janka navdušeno in precizno. V gledališču bi si želeli takega zbora.

Ženski zbor je pel dvospiev „Prstan“. A. Dvořak ni napisal mnogo tako lepih dvospiev kot je ta. Zbor pevk je izvršil svojo nalogo izvrstno. Pri klavirju je bil g. skladatelj O. Dev. To je rečeno dovolj.

Soli gospe Pirnatove, namreč Iparčeva: „Če na poljane rosa pade“ in Hatzerjev „Pastir“, zlasti zadnja, sta jako ugajali. Gospa Pirnatova nima sicer obširnega glasu, a je tem bolj simpatična. Sosebno srednja leža (isto tudi takoj račun o tov. Mahkoti) seže v sree. Gospa Pirnatova si bo gotovo v drugi izbrala točko, s katerimi bo pokazala, da zna gotovo še več, kakor smo sedaj čuli.

Tov. Mahkota je bariton, ki razpolaga z obsežnim glasom, ki pa je tedaj najlepši, kadar mu gre brez težave iz grla in to je v nižji in srednji leži. Hvaležni smo mu za Sattnerjevega „Zaostalega ptica“, ki zahteva dokaj pevske rutine, in za Čajkovskega „Arijo kneza Gremine iz Opere „Evgenij Onegin“. Obe točki je tov. Mahkota obvladal v obče zadovoljstvo mnogobrojnih poslušalcev. Videlo se je, da je on ljubljene občinstva mesta Kranja.

Omeniti moram še kot ogenj vroč in kot svinec tehten moški zbor Aljažev „Slovan na dan“. To je skladba, ki prešine človeka do mozga. Seveda se mora peti, kakor se je pela pri tem koncertu, s takim navdušenjem in s tako popolnostjo. Pogrešal sem skladatelja gospe Aljaža. Stavim, da mu ne bi bilo žal, ko bi slišal to svojo skladbo iz ust teh pevcev. Ta poznavna Mahkotova, ti fortissimi! Kaj takega bi še rad čul! Klobuk raz glavo.

Hiša je bila polna, upam, da je učiteljski konvikt tudi zadovoljen! In to je bil glavni smoter koncerta! Emil Adamič.

Spominsko plosčó Karla Havlička so odkrili 11. t. m. v kopalšču Sternberk, kjer je ta slavni češki pisatelj in politični prebival po svojem prognanstvu na Tirolskem.

Politiški pregled.

*** Državni zbor zaključen.** „Wiener Zeitung“ razglša, da je sklenil ministerski svet na podlagi Najvišjega pooblastila zaključiti XIX. sesijo državnozbornskega zasedanja. Vlada je izdala obširen komuniké o razlogih, ki so privedli do zaključitve. V tem komunikéju se zvrča vso krivdo na slovanske stranke, medtem ko se izkuša vlada oprati.

*** Gorški deželni zbor** je razpuščen. Nove volitve se vrše jeseni. Boj bo hud, kakršnega še ni bilo.

*** Bivši ministrski predsednik** Grafen. Bivšega ministrskega predsednika Grafa Kazimira Badenja je blizu postaje Krassel tik Levova zadela kap, ko se je vozil na svoje posestvo Dvok. Baden je kmalu potem umrl.

*** Profesor Masaryk** je odpotoval v Belgrad, da nabere nov material za svoj govor v delegacijah o veleizdajniškem procesu v Zagrebu.

*** Volilne reforme** za šleski deželni zbor česar ni potrdil zaradi določbe, da so analfabeti izključeni od volilne pravice v splošni kuriji. Nove volitve se vrše že prihodnji mesec, in sicer na podlagi starega volilnega reda.

*** Petdesetletnica vladanja črnogorskega kneza.** Prihodnje leto praznuje črnogorski knez Nikola 50letnico svojega vladanja. O tej priliki se bodo vršile na Cetinju in po vsi Črni gori velike slavnosti. Sodi se, da pridejo na te slavnosti tudi italijanska kraljevska dvojica in več ruskih velikih knezov.

Jubilejski dar.

Učiteljsko — sebi! Čisti dohodek koncerta, ki ga je priredilo Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja pod vodstvom vrlega tovariša Vilbaldusa Rusa v Kranju, 300-23 K. Živili! Rodovina Ivan Semerlova v Lescah namesto venca na krsto gospe Legatove 10 K. Trvdka Gričar & Mejač v Ljubljani, 37 K; tov. Karel Mataj z Vrhneke 4 K; skupaj 351-23 K; zadnjič izkazanih 1147-58 K; doslej darovanih 1498 K 81 h. Bog plati!

Vestnik.

Stoletnica rojstva Ljudevita Gaja se je vršila dne 8. julija 1909. Vsi hrvaški listi in revije se tega dogodka spominjajo z daljšimi članki, v katerih naštevajo zasluge Ljudevita Gaja za Hrvate in za Jugoslovane.

On je prenesel sedanjí naš in hrvaški pravopis, takozvano „gajico“, s Češkega na „ilirsko“. On je osnoval prvi časopis na Hrvaškem in izprožil takozvano „ilirsko“ idejo, za katero se je tako navdušil Stanko Vraz, čigar stoletnica stoji tudi pred durmi. Ime Ljudevita Gaja pomenja znamenit napredek v političnem in kulturnem oziru ne le pri bratskem hrvaškem narodu, temveč pri vseh Jugoslovanih. Zato kličemo tudi mi: Večna slava Ljudevitu Gaju!

Dr. Lampe zavija. Dne 4. t. m. je imel dr. Lampe v V. dmatu shod, kjer je glasoval „Slovenca“ (št. 152) govoril tudi te-le besede: „V Ljubljani je neki Jelenc komandant liberalnega učiteljstva. Ta je rekel svojemu tovarišu Slomškarku („značajnemu“ Smrdelu! Op. ur.) pri volitvah, da če bo volil, izgubi službo v „Učiteljski tiskarni“. (Izsiljevanje!) — Dr. Lampe je nadaljeval: „Tako postopanje je kaznjivo; po zakonu sme vsak svobodno voliti. In če kdo reče, da me bo pripravil v škodo, ako tako ne volim, kakor on zahteva, mora državni pravdnik proti njemu dvigniti obtožbo, in kazni za tako dejanje je odmerjena z 1—6 mesecev zapora. Kolikor je meni znano, Jelenc ni bil tožen.“ — Kakor vidimo, krščanski mož dr. Lampe ni izbirčen v sredstvih, da ubije političnega nasprotnika: nad Jelenc kličo kar državnega pravdnika in mu diktira zapor od 1—6 mesecev! — Dobra je ta! Mimogrede omenjamo, da ni 100 Smrdelov toliko vrednih, da bi bil pošten človek zaradi njih zaprt le eno minuto. O tem se prepričajo vsi, kadar pokažemo Smrdela v pravi luči. Pa tudi brez Smrdela je dr. Lampetovo esofiranje čisto nepotrebno, ker je neutemeljeno. Dr. Lampe je namreč resnico postavil na glavo, v domačem jeziku bi se reklo, da je lagal. To je razvidno iz tega: Tov. Jelenc je že 21. maja v 21. številu našega lista priobčil to-le izjavo:

Gospod učitelj Anton Smrdelj je priobčil v „Slovenca“ od zadnje sobote (dne 15. maja. Opom. uredn.) sledečo izjavo: „Na razširjajoče se neresnične vesti o mojem (sic!) izstopu iz Učiteljske tiskarne izjavljam sledeče: Potrjujem, da mi ni tiskarski upravni svet odpovedal službe, temveč sem to storil sam. Smatral sem ponovno izrečene besede g. predsednika L. Jelenca: „Ako boš Simona volil, moraš eo epsu iz tiskarne, za moralno odpoved.“

Ta izjava ne odgovarja povsem resnici. Res je, da sem rekel g. Smrdelju: „Če bodeš volil Simona in se vpisal v Slomškarko, ne boš mogel ostati več v tiskarni. Rekel pa sem te besede šele po njegovih odgovorih, torej jih ni mogel smatrati za moralno (!?) odpoved, ki jo je bil podal poprej že sam! Dostavljam le še, da nimam pravice nastavljanja in odpuščenja pisarniškega osebja sam, temveč upravni svet.“ — L. Jelenc, predsednik upravnega sveta Učiteljske tiskarne.

Iz povedanega je torej razvidno, da je dr. Lampe vedoma govoril neresnico in da bo treba kakoga profosa poslati nadenj, da mu potiplje grešno dušo! Če je dr. Lampe še kaj pošten, naj popravi krivico! Če ne, ostane lažnik!

Na shodu S. L. S. v Vodmatu je dr. Lampe govoril to-le: „Neki nadučitelj, ko je dobil od deželnega šolskega sveta prepoved, da ne smejo šolski otroci v društveni obleki se udeleževati društvenih prireditev, je sklep deželnega šolskega sveta kar sistril, ga otrokom niti naznanil ni. (Čujte!) Šlo se je namreč za Sokole.“ — Informirali smo se o stvari in se prepričali, da so vsi nadučitelji dotični razpis deželnega šolskega sveta pravilno razglasili in otroke obvestili o njegovi vsebini. Dr. Lampe torej tudi v tem primeru ni govoril resnice. To ni častno za duhovnika! Da izbrise madež, naj popravi tudi to neresnico.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Ivan Zupan in Tilka Poženeš. Hvala!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Josip Boncelj, trgovec in posestnik v Železnikih, je zapustil, kakor poročajo časopisi, Učiteljskemu konviktu 100 K. Blag mu bodi spomin!

Ruskih učiteljev doslej še ni bilo v Ljubljano, dasi so naznanili prihod in so jih ljubljanci gostoljubno pričakovali. Ali pridejo ali ne, nam ni znano,

Učiteljsko tridesetletnico praznujejo tovariši z ljubljanskega učiteljskega v sredo dne 21. julija v Bohinju, in sicer: J. Dimnik, J. Janežič, Al. Kercelj, A. Kleč, J. Muren, J. Pintar, Fr. Ksav. Trošt, J. Vrežec in Jos. Žirovnik. Vzpored: 1. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri z gorenjskim vlakom. 2. Dohod v Bohinjsko Bistrico ob polenajstih. 3. Obed v hotelu „Triglav“ pri g. Seidlu. 4. Izlet k Bohinjskemu jezeru in k Savici. 5. Mala južina v hotelu „Zlatorog“ ob Bohinjskem jezeru. 6. Povratek v Bohinjsko Bistrico in ob petih večerja pri g. Seidlu (hotel „Triglav“). 7. Ob osmih zvečer odhod z vlakom. — Tovariši in prijatelji jubilarov dobro došli!

Zrelostni izpiti na ljubljanskem c. kr. ženskem učiteljskem so se vršili pod predsedstvom dežel. šol. nadzornika Fr. Levca od 21. junija do 7. julija. Izipit je polagalo 42 gojenk IV. letnika in 24 privatistinj. Za šole s slovenskim in nemškim jezikom so naredile zrelostni izpit a) gojenke IV. letnika:

Ivana Arh iz Kamne gorice (z odliko), Zora Bežek iz Tržiča, Marija Bule iz Mokronoga (z odliko), Marija Cerar iz Ljubljane (z odliko za šole s slov. učnim jezikom), Ivana Čač iz Kostanjevice (z odliko), Ana Čop iz Most pri Žerovnici, Antonija Goederer iz Ortneka, Stefania Goriš iz Ljubljane, Roza Gospodarič iz Toplice pri Zagorju (z odliko za šole z nemškim učnim jezikom), Terezija Grebene iz Postojne, Berta Gregorič iz Brežic, Frančiška Grum z Rakeka, Ivana Kalin iz Kostanjevice (z odliko), Ernestina Keršič z Zgoš pri Begunjah (z odliko), Marija Kotnik iz Mirne peči, Sidonija Krapš iz Krškega (z odliko), Julijana Kromar iz Dolenje vasi pri Ribnici (z odliko), Angela Kumelj iz Ljubljane, Leopoldina Kump iz Ljubljane, Vida Lapajne iz Postojne (z odliko za šole s slov. učnim jezikom), Zlata Levstik iz Senožeč, Frančiška Mandelj iz Slap, Angela Miselj iz Ribnice, Regina Okorn iz Pred-dvora, Marija Opresnik iz Trbovelj, Marija Pipan s Ornega vrha pri Idriji, Ana Prudič iz Cerknice, Marija Ribnikar z Golnika, Marija Sajovic s Trate pri Velesovem, Gizela Sedlak iz Kopanja (z odliko), Ivana Seunig iz Ljubljane, Frančiška Sever iz St. Jurja pri Kranju, Margareta Šavnik iz Kranja, Leopoldina Šircelj iz Ljubljane (z odliko), Frančiška Terpine iz Kamnika, Adela Turk iz Begunj, Marija Urbančič iz Ljubljane, Jerica Visenjak iz Zamanjcev na Stajerskem; b) privatistinj: Josipina Ahačič iz Kandije, Zora Blinc z Vinice, Danijela Kališ iz Ljubljane (z odliko), Emilija Kamenšek iz Metlike, Vida Kobler iz Ljubljane, Angela Kokalj iz Brčke v Bosni, Albina Košir iz Ribnice, Frančiška Labernik iz Cerklijan, Alojzija Lebar iz Križevcev na Stajerskem, Olga Mlekuz iz Boveca, Josipina Močnik iz Kamnika, Pavlina Pirker iz Ribnice, Angela Soršak iz Ljubljane. — Ponavljalni izpiti iz enega predmeta v jesenskem roku se je dovolil 8 izpraševankam, med temi 3 gojenkam IV. letnika. Za eno leto je bilo reprobiranih 5 privatistinj. — 8. julija so se pričeli zrelostni izpiti na moškem učiteljskem.

Et meminisse juvat. Naš dopisnik v 23. številu „Učit. Tov.“ nam piše: Gospod podpredsenik voj. veteranskega društva v Gorici g. J. pl. Palich, izjavlja v zadnji števil „Učit. Tov.“, da sem „hudo žalil“ omenjeno društvo in da sem „skrunil na zavraten način častno ime mnogozasluznemu predsedniku gospodu Jacobiju“, pisal v 23. št. „Učit. Tov.“ nekaj bridkih resnic pod gornjim naslovom. — Na to izjavljam kratko in jasno: Da je g. Anton Jacobij ugleden učitelj in patriotičen c. kr. stotnik — tega nisem zanimal nikjer. Da bi bila „moja predbacivanja neresnična“ glede tega, da Čehovinova slavnost ni imela narodnega značaja — temu se upiram z vso odločnostjo! Lepo vas prosim, ali so mari slovenski častniki lagali, ko so pisali vsi v enakem smislu o tej stvari? Zakaj se je pri banketu ščeperila blažena nemščina? Zakaj pa ni bil vabljen k banketu Janko Leban? — Strogo, a pravično sodbo o Čehovinovi slavnosti je pisal „Slovenski Narod“, kar sem jasno povedal. Na slavnosti je bil njegov poročevalec. In ali mislite, da je „Slov. Naroda“ poročevalec pisal lažljivo ali vsaj pristransko?! „Et meminisse juvat“ — velja ne le „v enajstem letu“ nego tudi po daljših letih! Tega se boste prepričali, ko Janko Leban objavi spis „O stoletnici Čehovinovega rojstva.“ Od goriških Lahov se mi ne bomo učili, kako naj se dostojno slave naši zaslužni junaki! — Če pa morda mislite, da je Janko Leban žal, da ni dobil nikakega „odlikovanja“, se jako motite; zakaj v položaju smo, da vam povemo, da mu čisto zadošča zavest, da je storil svojo rodoljubno dolžnost, otimši Čehovina — pozabi!... — S tem je moja polemika z g. pl. Palichom, oziroma g. Jacobijem pri kraju! (Op. ured.: Za nas je ta pravda tudi končana!)

Abiturientom iz l. 1876. Pred nekaj tedni sem poslal vabilo svojim tovarišem abiturientom v „Učit. Tov.“, da bi se po 33 letih vendar enkrat sešli. Danes tožnim sreem naznanjam, da mi je en sam tovariš odpisal. Žalostno, pa resnično. Lepa bratovska vez nas veže! Pozivljam še enkrat svoje tovariše šolsce, da naj mi tekem enega tedna izrazijo svoje želje, kje in kdaj naj bi se sešli. Na Viču, dne 15. julija 1909.

Josip Gregorin.

Za spomenik pokojne kolegine Olge Kobanove je daroval tov. Ivan Dimnik 1 K. **Nemško šolo** v Bečici pri Semežu na Dolenjskem hoče ustanoviti „Schulverein“ za slovenske otroke.

Okrajni šolski svet celjski je imel 7. t. m. svojo redno sejo, v kateri se je vzelo na znanje, da je deželni šolski svet potrdil izvolitev nadučitelja tov. Fr. Brinarja iz Gotovelj kot zastopnika učiteljstva v krajnem šol. svetu in nadalje več drugih dopisov; dovolil je neki šoli nerazdeljen dopoldanski pouk za čas podaljšanega šolskega leta; priporočil dve prošnji na 5., ozir. 6. starostno doklado; priporočil prošnjo neke učiteljice za dovoljenje k mojitvi; ugodil prošnji neke šole za posredovanje skrbstvenega sodišča glede nekaterih otrok.

Slovenskim abiturientom. Štajerski deželni odbor je razpisal 4 deželne štipendije po 600 K za slušatelje živinozdravniške šole na Dunaju. Prosilci morajo biti Štajerci in

vložiti prošnje do 20. avgusta na dežel. odbor v Gradcu. Ker je studij veterinarstva zaradi pomanjkanja živinozdravnikov ugoden, ga slov. abiturientom nujno priporočamo; naših poslancev dolžnost pa je, da izposlušajo štipendije.

Poročil se je 10. t. m. tov. Ferdo pl. Kleinmayr, učitelj v Šklednju pri Trstu, z gđo. Tončko Štubelj, učiteljico istotam. Bilo srečno!

Zadružni tečaj za duhovnike in učitelje priredi drugi teden mesca avgusta ljubljanska klerikalna „Zadružna Zveza“.

Gospodinjstvo šole ustanovi kranjski deželni odbor v Repnjah na Gorenjskem.

Odpovedala sta službo potovalna učitelja „Südmarke“ Hoyer in Schneider.

Iz šolske službe na vadnicah. V osmi činovni razred so pomaknjeni sledeči učitelji na vadnicah, oziroma državnih ljudskih šolah: A. Vawrh v Mariboru, A. Fürpass in K. Meyer v Celovcu, Iv. Mercina, Fr. Sivec, K. Travan in okr. šolski nadzornik M. Kante v Gorici in K. Eras, A. Hrast in J. Sila v Trstu, A. Maier in J. Janežič v Ljubljani, učitelj telovadbe J. Janowsky v Gorici.

C. kr. okrajna učiteljska konferenca za kranjski šolski okraj se je vršila dne 7. t. m. v Škofji Loki. H konferenci je prišlo tudi petero duhovnikov, večinoma katehetov. Vsi smo stali pod depresivnim vtiskom smrti predsednika c. kr. okr. šol. sveta g. deželno-vladnega svetnika A. Pirea. Nadzornik g. Janežič se ga spominja s solzami v očeh. Istotako štirih tovarišev našega okraja, ki so umrli t. š. leto. Izborna je g. nadzornik Janežič poročal o pouku na enorazrednicah. — Ob tej priliki se je izrazil nekako tako-le: „Visoko čislam in občudujem učitelja-enorazredničarja, ki je na svojem mestu! Za tako službovanje sodijo le najboljši učitelji, ki imajo najmanj 5 do 10-letno prakso. Nikakor ne kaže na enorazrednice nastavljanje mladih moči, novincev! Ko bi moja beseda obveljala, bi dobri učiteljem-enorazredničarjem privoščil nekaj sto kron višjo plačo, nego drugim kolegom. Vredni so je!“ — Drugih točk ne bom omenjal, nego le to, da je tovarišica in pisateljica gđ. Janja Miklavčičeva po obliki in vsebini izborna poročala o temi: „Pouk v prosti naravi.“ — Končno naj še povem, da smo bili po konferenci v hotelu „Na Štemarjih“ jako dobro in ceno postreženi. Zategadelj ta hotel, oziroma njega hotelirja gospoda Rožiča najtoleje priporočamo obiskovalcem Škofje Loke. — Med obedom se je nadučitelj v Škofji Loki, tov. M. Kramer, v toplih besedah zahvalil ljudomilemu g. nadzorniku J. Janežiču, ki ni le naš predstojnik, ampak dobrohotni naš učitelj in prijatelj, Bog ga živi!

Razpisana učiteljska služba. Opozarjamo na razpis službe šolskega vodje na enorazrednici na Kalu, okraj Postojna. Napredna vas Kal leži na ravnem v košanski dolini tik državne ceste, ki vodi le dvajset minut do železniške postaje St. Peter. Šolske razmere so jako povoljne; pred enim letom se je postavilo lepo šolsko poslopje s prostornim stanovanjem. Kraj je za enega učitelja kakor našlaž z vso ugodnostjo, posebno pa za take, ki žele samostojno delovati. Prosilci, ki je prijatelj petja in ki ima veselje do vodstva pevskega zbora in do pouka kmetijstva in obrtništva, bi dobro došel, z veseljem bi ga sprejeli. — Prošnje je vlagati do 26. t. m.

P. n. krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom na znanje! Vsem onim šolam, ki dne 2. decembra min. l. iz kakšnegasikoli vzroka niso delili jubilejskih spominkov, pa žele to storiti ob koncu šolskega leta, tem potom vljudo naznanjam, da mi je ostalo še približno 2000 izvodov jubilejskih brošuric „Iz življenja našega cesarja“. Cena: 1 izvod 0-24 kron, 50 izvodov 9—K, 100 izvodov 16—kron. V zalogi imam še tudi kakih 800 cesarjevih podobice s primernim besedilom. Cena enemu komadu 6 h, 50 komadov stane 2 K 50 h, 100 komadov pa 4 K. Knjižica „Iz življenja našega cesarja“ je kaj primerna tudi za šolarske knjižnice sploh, ker vsebuje mnogo zanimivih dogodkov iz vladarjevega življenja.

V Središču, dne 12. julija 1909.

Anton Kosi.

Prošnja! Ko sem meseca novembra minulega leta razglasil v „Učit. Tov.“, da imam v zalogi „Slavnostni red za proslavo cesarjeve 60 letnice v ljudski šoli“, sem dobil od mnogih tovarišev naročila na to delce. Naročniki so izvečine zahtevali brošurico „z obratno pošto“, v čemer sem jim tudi ustregel. Toda glej! Do danes, t. j. po preteku 7 mesecev, mi je to delce na dolgu še približno 90 tovarišev-naročnikov. Že nekočkrat sem jih opozoril pismenim potom na njihovo dolžnost, toda pri nekaterih zama — molče kakor zid. Tovariši dragi! V tiskarni imam še do g, ki bi ga moral v najkrajšem času poravnati, storite torej i Vi napram meni svojo dolžnost. Tudi precej krajnih šolskih svetov še dolguje večje ali manjše zneske za poslano jim jubilejske knjižice. Prosim n. n. šolske voditelje, naj vplivajo blage volje na prizadete korporacije, da se me spomnijo.

V Središču, dne 13. julija 1909.

Anton Kosi.

Listnica uredništva.

Dasl ima današnji list prilogo, nismo mogli priobčiti vsega. Pride prihodnjič.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 363. Kranjsko. 115 1—1

Na mestnem deželnem liceju je s 1. septembrom t. l. stalno namestiti nanovo sistemizovano službeno mesto licejskega učitelja za nemščino.

Za oddajo te službe so merodajna določila §§ 5. in 6. lica. štatuta.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene, s potrebnimi dokazili podprte prošnje vlagajo pri predsedstvu mestnega magistrata

do 10. avgusta t. l.

Mesto je sistemizovano za učitelja s srednješolskimi izpiti, s službeno dobo in prejemki srednješolskih učiteljev v Ljubljani (§ 4. zakona z dne 19. septembra 1896 drž. zak. št. 175 in §§ 8. in 9. zakona z dne 24. februarja 1907 V. B. št. VII. št. 70). Vse obveznosti se ravna po predpisih za srednje šole.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 13. julija 1909.

Župan:

Ivan Hribar l. r.

St. 1500. 114 1—1

V krškem okraju se razpisuje s tem nadučiteljska služba na petrazredni šoli v Mokronogu v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo senjak predpisanim potom do 6. avgusta 1909.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Krškem,
dne 6. julija 1909.

Z. 1788. 112 1—1

An der zweiklassigen Volksschule in Eismern ist die Oberlehrerstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen und Quartiergehälften definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 10. August 1909 beim gefertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen.

An kranischen öffentlichen Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, daß sie für den Schuldienst die volle physische Eignung haben.

K. k. Bezirksschulrat in Krainburg,
am 5. Juli 1909.

Z. 1786. 113 1—1

An der zweiklassigen Volksschule in Höllein ist eine Oberlehrerstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Mit dieser Lehrstelle ist der Genuß einer Naturalwohnung verbunden.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 10. August 1909 beim gefertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen.

An kranischen öffentl. Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, daß sie für den Schuldienst die volle physische Eignung haben.

K. k. Bezirksschulrat in Krainburg,
am 5. Juli 1909.

St. 1775. Štajersko. 119 1—1

Na šestrazredni ljudski šoli pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. se bosta stalno, oziroma začasno namestiti dve učiteljski službi z dohodki po III. krajnem razredu.

Prosilci naj vpošljejo svoje redno opremljene prošnje predpisanim službenim potom do 31. dne julija 1909 krajnemu šolskemu svetu pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., pošta Jurkinec.

Dokazati je znanje obeh deželnih jezikov. V šoli sta na razpolago dve prosti stanovanji, od teh eno za oženjenega učitelja.

Okrajni šolski svet v Ptinju,
dne 1. julija 1909.

Zahvala.

Vsem predragim prijateljem, kolegom in znancem, ki so mi o priliki moje izvolitve v mestni, oziroma deželni svet tako presrečno čestitali — pismenim potom — izrekam najtolejšo zahvalo. Po tej časti — ki sem se je že dvakrat ubranil — nisem nikdar hrepenel, ker upoštevam težkoče, ki so z njo združene. Ker pa je ljudstvo tako želelo — in želji ljudstva sem kot njega učitelj vedno rad ustregel — vdal sem se prepričan, da ako ne pojde, je še vedno čas oddati — čast — a delovati pri vsem tem v prid, blagor in korist našemu ljudstvu kakor do zdaj. S tem geslom, v tej devizi še enkrat: Srčna hvala vsem!

Opčine, 13. julija 1909.

St. Ferluga.

VERONIKA KENDA v Ljubljani na Dunajski cesti števil. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom,
šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih
in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir
raznih vrst v vseh predpisanih velikostih,
pisalni in pismeni papir,
zavitke različne velikosti, veliko izbiro
peres, držal, svinčnikov, gumic,
krede, črnila, barvic, ravnil,
ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

10 34—29

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov.